

ЩАСТЯ ВАМ, СТЕПОВИЧКИ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Рік видання X
№ 29 (1041)

СУБОТА

8

БЕРЕЗНЯ
1969 р.

Ціна 2 коп.

МОЛОДИЙ КОМУНІСТ

Орган Київського обкому ЛКСМУ

Контроль за ціною

РАДЯНСЬКИМ ЖІНКАМ

Дорогі товариші жінки!

Центральний Комітет Комуністичної партії Радянського Союзу сердечно вітає і по-здоровляє вас з Міжнародним жіночим днем — днем солідарності трудящих усіх континентів у боротьбі за рівноправність і свободу, за мир і національну незалежність народів, за демократію і соціалізм.

Як всенародне свято відзначається День в Березня в нашої багатонаціональній соціалістичній країні.

Батьківщина високо шанує заслуги своєї дочок — вудових радянських патріоток. У відчій пам'яті нашого народу живі і житимуть вічно подвиги жінок, які разом з своїми батьками, чоловіками і братами самовіддано боролися за перемогу Великого Жовтня, з безприкладною мужністю відстоювали молоді республіку Рад в роки громадянської війни, не шкодуючи життя, захищали в праці і бою соціалістичну Вітчизну від гітлерівської навали.

Радянським жінкам є чим пишатися. Соціалізм назавжди визволив їх від капіталістичного рабства, зробив рівноправними членами суспільства, дав високі матеріальні блага, освіту, прилучив до вершини культури, створив широкі можливості для розвитку і застосування в житті талантів і здібностей жінок.

Разом з усім радянським народом жінки матхненно споруджують світлу будову комунізму. Партія і уряд високо цінують самовіддану працю жінок в усіх галузях виробництва, громадського життя, науки і культури, їх активну участь в управлінні справами держави, в керівничій підприємствами і установами. Особливою відчійністю за службу невтомна праця жінок в галузі народної освіти і охорони здоров'я, де нашим жінкам належить вирішальна роль.

У рівноправній праці на благо народу, в активній суспільно-політичній діяльності, в вільному доступі до освіти, оволодінні найпередовішою наукою і технікою яскраво виявляється дісна рівноправність жінок у нашій країні.

Недавно Радянський уряд закликав сільських трудящих до оволодіння сучасною сільськогосподарською технікою. Честь і хвала радянським патріоткам, які виявили готовність внести свій гідний вклад у здійснення комплексної механізації виробництва, у розв'язання всенародного завдання дальшого піднесення сільського господарства!

Наші жінки з високим почуттям відповідальності перед суспільством виконують свій материнський обов'язок. Вони дбайливо ростять дітей, виховують їх в дусі високих суспільних ідеалів і моральних якостей — вірності справі комунізму, інтернаціоналізму, любові до Батьківщини, непримиренності до імперіалізму.

Партія і держава постійно дбають про підвищення добробуту радянських людей, про створення соціально-побутових умов, які дають змогу усунути всяку фактичну нерівність жінок у побуті. З кожним роком збільшується житлове будівництво, розширяється мережа дитячих садків і ясел, закладів охорони здоров'я і культури. Прискореними темпами розвивається служба побуту, збільшується випуск побутових машин, що звільняють жінку-трудяницю від багатьох домашніх справ.

Готуючись гідно зустріти 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна, радянський народ працює зараз з особливим натхненням. Мільйони трудящих прагнуть відзначити цей знаменний ювілей видатними успіхами в усіх галузях життя країни. Всенародним став рух за дотримування виконання завдань п'ятирічного плану.

В ході цього патріотичного руху численні колективи підприємств, когоспів і радгоспів взяли на себе підвищені зобов'язання на четвертий рік п'ятирічки. Радянські жінки, весь радянський народ самовіддано борються за виконання своїх соціалістичних зобов'язань. Кожний день народжує все нові і нові зразки трудової доблесті.

Центральний Комітет Комуністичної партії палко вітає активну роль жінок міста і села в господарському і культурному будівництві і висловлює впевненість, що радянські трудящіні — робітничі і когоспничі, вчительки і лікарі, інженери і техніки, працівники культури і побутового обслуговування, торівні і громадського харчування — всі жінки, хоч би де вони працювали, не пошкодують сил, докладуть всього свого таланту, енергії і волі, щоб примножити успіхи нашої країни, яка вивчено йде по шляху, вказаному великим Леніном.

Глибоке почуття відчійності викликає діяльна участь дочок нашої Батьківщини в міжнародному жіночому русі. Виховані в дусі пролетарського інтернаціоналізму, вони виступають в єдиному строю з жінками країн соціалістичної співдружності, всіма силами підтримують своїх подруг в інших країнах, які борються проти соціального і національного гноблення, проти дискримінації жінок. Радянські жінки захоплюються героїзмом жінок В'єтнаму, які мужньо відстоюють свободу і незалежність своєї батьківщини від американських агресорів. Разом з усім нашим народом радянські жінки пильно стежать за підступами і диверсіями імперіалістів проти соціалістичних країн.

Центральний Комітет КПРС висловлює гверду впевненість, що радянські жінки і далі критимуть тисну дружбу з жінками країн соціалізму, інтернаціональні зв'язки з трудящими жінками всієї планети в ім'я торжества справи миру, демократії, національної незалежності і соціалізму.

Центральний Комітет КПРС палко по-здоровляє вас, дорогі товариші жінки, в день 8 Березня і бажає нових успіхів в усіх наших справах, доброго здоров'я, радості і щастя!

Честь і слава радянським жінкам!
Хай живуть жінки-трудящіні всього світу!
Хай живе наша соціалістична Батьківщина!
Хай живе Комуністична партія — натхненник і організатор комуністичного будівництва в нашій країні!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ
РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ.

Зоряниці

ЗАХОПЛЕНО дивилася в небо серпневої ночі. А по ньому сріблом розкидані зоряниці. Далекі і звабливі. Хто їх розспав? А сама тривожилася завтрашнім днем. Як-то воно буде? І сон не сон, і наяву не наяву. А бачить себе дівчина у фантастично голубому вбранні. В руках — чарівна паличка. Махне нею раз — зорі навколо виграють, махне другий — сузір'я розвітають.

Читайте на 2-й стор.

ЦЬОГО ранку березень сьветкував своє новосілля. Об 11-й годині він широко розчинив двері Кіровоградського сьвету. Прощу! — сьветути сьветом його добрі очі. — Дякуємо! — тихо відповіли Тамара і Валерій.

Читайте на 2-й стор.

ТАК МИ РОЗУМІМО СОЛІДАРНІСТЬ

Зоряниці

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Відігнала замірю. Завтра...

Ніну зустріли привітно. І тому від вчорашнього остраху перед заводом не лишилося й сліду. Працювала спочатку на полігоні. Звичайно, на перших порах нелегко було. Та вже згодом гордилася, що завод залізобетонних конструкцій і виробів став її рідним. Ог лише не давали спокою зоряниці. Та вже не тільки ті, що розсипані по цеховоді. Цікавили зірки, що спадають в руках.

Сплявали непотітно дні. Вдень — на роботі, увечері — школа робітничої молоді, а за плечима — сімнадцять літ. Освоїла три спеціальності — арматурника, стропала, зварника. Через рік

працювала уже в заготовельному цеху. Дали їй десять таких, як сама, молодих дівчат. Вчила їх усім премудростям своїх професій. Призначили бригадиром. Але господарювати біля верстата контактної зварки не відмовилася. Нині виготовляє на цьому замовлення для Тольяттінського автозаводу.

ВОБІДНЮ перерву збираються дівчата разом, діляться своїми враженнями. І Люба Юр'єва, і Галля Прядко, і Маруся Стульчикова. Любить бригадир своїх дівчат. Поважає їх за умілі руки, за щирі серця. Робітничі також в боргу не залишаються — з усіма турботами, з радощами і печаллями до Ніни йдуть.

Навідується до них і секретар заводського комітету комсомолу Валя Омишук. Тут уже комсорг цеху Оля Крищенко відповідає. Та й Ніні доводиться — адже член цехового бюро. І про комсомольські збори подумати треба.

...Згасав короткий зимовий день. Віл, як і всі попередні, був для Ніни напруженим. Але думала про інше. Скільки хороших слів сказали про неї заводчани. Аж цікаво. Бо чим же вона краща за інших? Любить свою роботу, свій завод, своїх товаришів. Це про кожного можна сказати. Ой на заводі скільки славнозвісних людей — і біографією знатніших, і досвідченіших. А довіря виявили саме її, бригадирів арматурників, комсомолці Ніні Георгіївни Таболіній. Висунули кандидатом у депутати до обласної Ради!

Глянула дівчина у вчорове небо крізь цехове вікно. Це там нічого не видно. А в цеху спадає зоряниці.

Наталія КЛЬОВАНА.

М. Кремгес.

П'ЯТИРІЧКА РУКАМИ МОЛОДИХ

ВИЙДУТЬ БРИГАДИ

ВІД ІСКОР ВЕЛИКОГО ПОЧИНУ РОВЕСНИКІВ З ДЕПО МОСКВА—СОРТУВАЛЬНА ПІДТРИМУЄМО!

Вашу руку, товариші залізничники! 12 квітня, а день 50-річчя Великому почину, всі двадцять три комсомольсько-молодіжних колективи заводу «Червона зірка» вийдуть на всесоюзний суботник. Серед молодих червоносзорівців будуть токарі з бригади Лідії Черезової, які виступили ініціаторами змагання за гідну зустріч 100-річчя від дня народження В. І. Леніна. Сьогодні справи в бригаді йдуть добре. Кожен член колективу виконує денні норми виробітку на 144,2 процента, тоді як в зобов'язанні було записано — 125. Всі токарі оволодівають другими і суміжними професіями.

Звання кращої комсомольсько-молодіжної бригади, яке вибороли до 50-річчя ВЛКСМ, підтверджує свою працю токарі бригади Наташі Лупинос з третього механоскладального цеху. Вони підвищили продуктивність праці на десять процентів. Продукцію бригада здає з першого пред'явлення, зкономлено ріжучих інструментів на 200 карбованців. Цей колектив теж буде серед тих, хто 12 квітня вийде на суботник.

Бригаду формувальників Григорія Дудника в ливарному цеху ковкого чауну називають в числі борців за підвищення якості продукції. За останній час бригада знизила втрати від браку на сім процентів.

Заводська сім'я комсомольсько-молодіжних бригад поповнилася ще одним колективом. Це бригада різальників з ковальсько-пресового цеху, яку очолює Борис Замосквін. Сьогодні 100 процентів продукції різальники здають лише з першого пред'явлення.

Це лише кілька комсомольсько-молодіжних колективів з двадцяти трьох, які є на заводі. Двадцятього квітня цього року всі вони вийдуть на всесоюзний комсомольсько-молодіжний суботник, внесуть частку своєї безкорисливої праці для загального добра, для суспільства.

КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ ЗАВОДУ «ЧЕРВОНА ЗІРКА».

НОВИНИ

МУЗИЧНИЙ ПОДАРУНОК

Вчора молодіжний інструментальний квінтет другого механоскладального цеху заводу «Червона зірка» дав

свій перший концерт на честь свята 8 Березня. Два місяці комсомолці Валерій Волохотко, Толя Юрченко, Григорій Фішев, Дмитро Альберт і Толя Назаренко готували українські народні і сучасні пісні, ритмічні мелодії.

Щирими аплодисментами дякували глядачки за цей подарунок.

О. КИРИЛОВА. м. Кіровоград.

Наші жінки працюють

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Через кілька хвилин кандидат у депутати міської Ради депутатів трудящих токар Кіровоградського речзаводу «Укрспецтехніки» Тамара Люба і воля її шого заводу Валерій Сопруненко стануть Тамарою Федорівною і Валерієм Михайловичем Сопруненками.

Прозорою хвилею накомується музика, виповняючи собою зал реєстрації. Проміжні золотими стовпами падають крізь широкі шибки, виключаючи на червоному тлі оксамиту слова: «Міня сім'я — міцна держава!»

Хай любов і вірність будуть надійними супутниками на Вашому шляху! Урочистим вогнем загорілась кришталева люстра. Завідуюча загсом Клавдія Миколаївна Сухачова міцно тисне руки молододому подружжю, вітає з знаменною подією.

Так починалось комсомольське весілля Тамари і Валерія Сопруненків. Не переливали їм за традицією дорогу, не дзвеніли мідяками

слід шафера. А тільки березень мережив їхню дорогу срібними нитками струмків.

П РОСТОРЕ приміщення заводської Удальні було прибрано по-свят ко в о му. Стіл для молодих стояв у центрі. На імпрізований естраді розмістився заводський естрадинний оркестр.

Після того, як батьки хлібом-сіллю привітали молодих, винаувати та гості почали займати місця за столом.

Рантом ніжна мелодія вальсу пружавим крилом ввійшла по залу, вивільняючи собі місце. А ще через мить Валерій і Тамара закружляли поміж теплях пошвишок, замріяних поглядів. Вальс молодожонів. Він був смутливий, як прощання з юністю і світлим, як зустріч з невідомим, але прекрасним майбуттям.

Потім за доброю традицією молодих привітали батьки, представники адміністрації. Власними вітаннями поздоровив Валерія і Тамару секретар комітету комсомолу заводу Валерій Ткаченко.

Вам будувати майбутнє нашої Батьківщини. Хай

буде добрим девізом для вас у житті те, що міцність держави вимірюється і міцністю сім'ї, — з такими словами до подружжя Сопруненків звернувся другий секретар міському комсомолу Юрій Руднев.

Сходяться над столами і мелодійним дзвоном чарки. За здоров'я і щастя молодих п'ють рідин, знайомі. Я не гордая дівчина.

Та у мене єсть хлопчина. Милый в полі землю крає. Він одну мене кохає.

Пісня перекриває гул голосів і полонить всіх веселою променистою мелодією. Програму весільного свята веде диспетчер заводу Іван Буданцев. Мікрофон переходить з рук у руки. Молодім дарують пісні, вірші, значать сонячного великого щастя.

Коли замовкає оркестр, над столами злітає гуртога комсомольська пісня.

Разом з молоддю співають і літні. На добре настроєному інструменті акомпанує співакам сам березень.

КОМСОМОЛЬСЬКЕ весілля Тамари. На цьому він починає себе певним чином.

Звичайно, від багатьох народних ритуалів організатори весілля відмовились. Але це не значить, що на цьому не відчувалась присутність народних традицій.

Наприклад, під час музичної перерви хлопці і «сумудились» вкрати в молодій туплю. Безумовно, багато галаитних бонир пропонували свої послуги. Тобто, знімали з ніг черевки, аде... всі вони були заванті для Тамари. Довелось шаферу викупляти взуття для молоді. Щоправда, миролюбиві «ляодії» запросили за нього лише пляшку шампанського...

До лізьного вечора світлились вікна заводської Удальні, де розвивалась ажурна фата молоді.

І коли їм зашпунда обрій темною фанкою, над містом повисли бурштинові зорі. Вони пішували іщасливе і горде майбутнє. Майбутнє Тамари і Валерія Сопруненків. Адже не зарди них березень сьогодні справив своє новосілля.

В. ГОНЧАРЕНКО. В. КОВПАК.

РОКИ ДОПИСУЮТЬ ОБРАЗ

ЗУСТРІЧ
ІЗ
СИНОМ
І. К.
МИКИТЕНКА

У 1957 році вийшли два томи творів нашого земляка Івана Кіндратовича Микитенки; 1962 року їх доповнив збірник статей, доповідей і промов І. К. Микитенки «На фронті літератури». Сьогодні на книжковій полиці вже шеститомна збірка — і читає, гортаючи сторінки «Диктатури» і «Ранку», «Братів» і «Кадрів» відчуває, як ритмічно, в такт поступу нового життя билось серце цього невтомного трудівника...

До актового залу Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна заходять Олег Іванович Микитенко, син відомого письменника. Щільні олеські супроводжують його на сцену.

Пригадується відоме фото 1930 року, де сфотографовані троє: Іван Кіндратович з дружиною і сином.

Чи думав тоді дворічний Олег, тримаючись за руку тата, що живе десь не набагато старший від нього тезка Олег Кошовий? Певно, що ні. І ніхто з цієї щасливої сім'ї не думав перед об'єктивом фотоапарата, що буде Мадрид і Валенсія, що Іван Кіндратович стане через кілька літ у ряди борців за мир і поїде до Іспанії на Міжнародний конгрес на захист культури... Що буде 1941-й — і його дружина старанно зберігатиме архів Івана Кіндратовича...

З трибуни Олег Іванович, нині головний редактор видавництва «Мистецтво», говорить про Микитенку-борця, про Микитенку-інтернаціоналіста, якого німець звав «фройнд», болгарин — «другар», білорус — «сябр», тобто — товариш. Друг усіх народів.

У недавно виданій книзі «Сонячні гони. Спогади про Івана Микитенку» знайдемо зворушливі слова і німецького письменника-комуніста Карла Грютберга, і угорського письменника Антала Гідаша, і чеха Франтішека Кубки, і болгарина Людмила Стоянова... Цю книгу впорядкував Олег Іванович Микитенко. Пому належить упорядкування й останньої книги І. К. Микитенки «Театральні мрії», в якій багато матеріалів публікується вперше. Цим Олег Іванович багато зробив, щоб образ І. К. Микитенки уявлявся нам повніше й виразніше. А він заслуговує на це. Для зарубіжних письменників, які мали щастя з ним спілкуватися, він був «живим зв'язком з українською літературою». Так пише в спогадах, опублікованих в одному з минулорічних номерів «Літературної України», болгарський письменник, лауреат Дмитрівської премії Крїсто Белев. І продовжує: «30 років — достатній час, щоб багато чого забути. Лише дружба з цією винятковою людиною, талановитим українським письменником — незабутий. Ми разом з ним ходили вулицями Мадрида, Валенсії та Барселони, їздили на фронт. Одного разу в машині, яку вів іспанець Пилаев Мартін, Іван Микитенко співав українських пісень. Я був молодший за нього і теж співав болгарські народні та революційні пісні, але Пилаеву більш подобалися українські»...

На прохання студентів Олег Іванович розповів про стосунки І. К. Микитенки з іншим нашим земляком — Ю. І. Яновським, з яким вони деякий час жили в одній квартирі.

Студенти, схвилювані і вдячні, подарували Олегові Івановичу Микитенку чисті голоси молодості — грампластинку з записами українських пісень у виконавчій хорівій капелі Кіровоградського педінституту, пісень, що линуть в краї Івана Кіндратовича — над Ігулолом і Віссю, над Бугом і Ятраню, пісень, які так любив і вмів співати славіний син рідних степів.

М. КОДАК,
член позаштатного корпусу.

м. Кіровоград.

ЛІЛЕІ

ДЕСЬ блував гарний лілий полудень. Осокори та клени купали в ньому своє перхобіття. Ніжність під сонцем листячко, долаючи в своїй маленькій долоні краплини тепла. Воно просядалося крізь прозору лелець. На землю падали лише продинокі плямки. Тихо лягло на траву і тогорічє листя.

Тут панував примірок. Прохолодний. Теркий, як недозрілі ягоди терну. Пахучий, ніби перга, яку носять бджоли на своїх лаяках.

Густа напівтемрява збігла до озера. Купала в ньому свої коси. І вода від того здавалася чорною, непривітною. В її глибині, ляглий і холодний, марилися якесь гілї. Вічна тиша, яка причаїлася в озері, сшила чимось недобрим.

НОВЕЛА

Та так і залишила на депіях краплини прозорої вранішньої роси.

— Лілеї...

Чи то був шепіт, чи тільки уста рожеві розкрилися.

Юнак кинув поглядом на чорне плесо. Ного засмагло тіло злетіло над крутим берегом. Важкі війли колами розійшлися в усі бокси.

Він плыв, швидко працюючи руками. І тіло його темер, буруючи лоду, здавалося зеленим. І вода була зелена, як скло. А там, глибоше, в чорній безодні озера, ворухалися темні тілі.

Ось він простяг руку. Довга стеблина, на якій росла квітка, це подавалася. Юнак пірнув.

Не чув, як на березі три-чотири вигукули:

— Ой!...

Коли юнак випіриув, його тіло оберізувала довга стеблина, на кінці якої погойдувалася біла чашечка.

Ще і ще пірнав юнак, але тепер тишу порушував лише плескіт води.

Він повертав до берега.

Спішив до високої кручі, на якій бачив лише стрункі ноги, що купалися в золотому сонячному пляку.

Він посилив працював руками. Довгі стеблини лілей завжали рухатися. Тоді юнак взяв їх у зуби. Тепер руки були вільні. Стрілкою надіждався до берега.

Він плыв, високо піднявши над водою голову, тримаючи в зубах квіти. В його руках, в піднятій над водою голові було скільки зворушливого і відданого, що дівчина мимоволі посміхнулася. І чомусь подумалося спочатку, що ось так поспішає до свого господаря вірний пес. Ні, ні — не так...

Юнак ступив на берег. Простягнув дівчині букет лілей. Вона взяла їх, заховавши в білих чашечках своє лице. З довгих стеблин скотилися важкі краплини, впади на дівоче тіло. Вона здригнулася.

І щасливо засміялася в білі чашечки, де ще плавали прозорі кульки вранішньої роси.

Віктор ГАНОЦЬКИЙ.

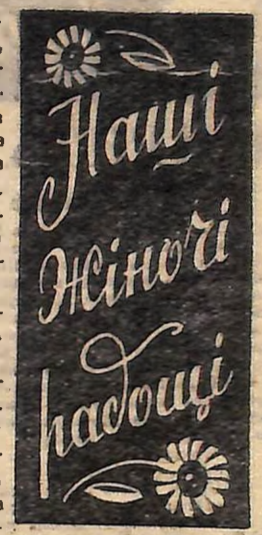
ВАЛЕРИК йшов з бабусею на диав спокійно. Та педь заглядів великого дараплава, як відразу підтягнувся підборіддям до прилавку. Ше й рота не встиг розкрити, як бабуся, Поліна Дмитрівна, вже знала, що він скаже «купи» і що вона неодмінно купить, бо не звикла відмовляти внукові. І не лише через свою добрість. В пам'ятку власне дитинство. Не розуміло дівча, чого одного разу мама невтішно заридала, брати притихли, сусіди мовчки зітхали, хрестяться. Пізніше Поліна дізнається, що її батька, машиніста на пароплаві, розстріляли білогардійці. Згодом вона знає, що від голоду помиралі дев'ять її братів, з гора передчасно пішла з життя мати. Чотирьох дівчинок віддали в Чорноморський дитбудинок.

Спочатку Поля була молодшою сестричкою, згодом до неї малюки звертались вже як до старшої. І вже зовсім дорослою відчула себе дівчиною, коли її прийняли в комсомол. А через рік Поліна Моторна, несучи легку валізку, приїхала в Берислав на річні вчительські курси.

В ЖОВТНІ з дипломом вчительки початкових класів Поля в числі комсомольців-депутатів приїхала в Устипівський район. Широкобаливська школа тоді мала п'яного

ція, заметушили вороги, мов потривожена серанча. Як руді миші, в ренці тікали на захід. А через кілька днів перед всім строем командир зачитував наказ:

— За мужність і героїзм при взятті Ростова... нагороджується комсорг дивізіону зенітного артилерійського полку радистка Поліна Дмитрівна Моторна

Бабуся Поля, Валерик, та інші

Штрихи
з біографії
рovesниці
Жовтня

Фронтові подруги. Ліворуч — Поліна Моторна. Фото 1943 року

одну класну кімнату на шістдесят чоловік, два вчителі: по одному на два класи.

— Поліно Дмитрівно, а мене нема чорнида, — тоньким голосочком проснівала дівчинка.

— І в мене.

— А в мене кіпчастея.

Шістнадцятирічна вчителька розгублено замовкла, а за мить безпорадно розвела руки:

— І в мене теж нема чорнида, діти, — пильнувало посміхнулася, наче вибачаючись.

Через кілька хвилин Михайлик Керев вчичі в жменях ягоди бузини. Поважно, як дорослий, показав вчительці, як виготовляти з них чорнило. І Поліна частенько після уроків товкла в ступочці бузини, щоб на ранок дітям було чим писати.

Важкий голодний рік. З болем дивилася на дітей. Що не день, то менше їх приходило в школу...

Змарніла від недоїдання і турбот, молоденька вчителька одного дня пішла від хати до хати, потім зникла з села, а згодом повернулася, замулюючи в очах радість і надію.

— Діти, ми зараз підемо в радгосп імені Карла Маркса. Там вам дадут їсти. Деякий час житимемо теж там, — звернулася вранці Поліна Дмитрівна до учнів.

— Ви згодні? — запитала вона як дорослий.

Хто тихо відповів, хто лише ствердно кивнув голірою.

Іх ніхто не проводжав з села. Попереду цієї колони не йшли горіст і барабанчик. Піхидні віси не будили песняний степ, яким йшли діти. А йшла вся школа — шістдесят хлопчиків і дівчаток. Сестрички Міда і Дана Фесаченко, Гали Панасенко, Вана Манусінський, Вана Холодний, Михайлик Керев... Попереду — біленькі, малеча дроботіла за ними. Діти йшли чотири кілометри, йшли мовчки, не скаржачись на втому. А збоку цієї сумної колони, час від часу тривожно поглядаючи на найсабшіх, йшла дівчина-вчителька Поліна Моторна.

В радгоспі дітям дали по кухлю молока і шматку сиру. Потім щоденно їм готували куліші... Мішні дзвін дитячих голосів, черпіння життя на щічках хлопчиків і дівчаток.

За суматіне виховання дітей в 1939 році Михайло Іванович Калінін вручив наймолодшій вчительці з Кіровоградщини медаль «За трудову відзнаку».

НОВИРОСГАЛІ перші учні Поліни Моторної. Хто став працювати в рідному колгоспі, хто поїхав вчителі дати. Та, як і раніше, приходили за порадами до своєї першої вчительки. В особистому житті Поліни теж сталися приємні зміни: з'єднала свою долю з таким же, як сама, молодим вчителем, народилася білявенька донечка. Та щастя молоді жінки було недовгим...

На початку війни від думки, що не побачить чоловіка — (рік тому його пригнали в армію), що не дістануть до Кавказу — там у тіткі гостює донечка — ставало тоскою, тривожно...

Через кілька днів Поліна Моторна, позраляючи пілотку, що нік не трималася та кохала, терпиче вистукувала морзянку. Радіографіст — це була нова спеціальність молоді вчительки. З нею вона пройшла від Долинської до Кавказу, від Кавказу до Пловдів... Йшли великі бої за Ростов. Поліну викликали в штаб. Після недовгих зборів загін з п'яти чоловік — двоє дівчат-радисток і три бійці — вирушили на завдання. Передаючи в цивільне, вони пробіркали віночі від села до села, все більш загублюючись в тил ворога. Чоловіки по черзі несли в кониках загорнуті в ганчір'ї радіо. Місцеві жителі вказали, де найбільше скупчення німців. Розвідники залегли в ложині. Поліна, одягнувши навушники, координувала:

— Квадрат 45... Найбільше зосередження бойової і живої техніки. Вогонь! Квадрат 45. Вогонь!...

Застогнала земля під ногами гітлерів-

ордеом Слави.

НОВИЙ наказ знову послав вчительку до дітей. Цього разу перед нею встали «квіти землі», розтопані безжалісним фашистським чоботом, задушені ціаном в газових камерах, понівечені жорстокими катуваннями. В ростовській тюрмі, яку німці, відступаючи, зірвали, загинуло до тисячі радянських дітей. Поліна Моторна допомагала встановлювати особистості загиблих, складала списки, які згодом стануть обвинувальним документом проти фашизму.

І ще раз довелося зустрітись молодій вчительці з сплюндрованим війною дитинством. Це вже було під блокованим Ленінградом. Прє «дорого життя» — Ладозьке озеро, якою в голодуюче місто йшли валки з хлібом і зброєю, Поліна чула не раз. Та те, що побачила сама...

Вона шойно приїхала на залізничну станцію. Заїдеи, як їй повідомили, дітей відправляли в тил країни. Підїхала перша машина з дітьми. Поліна кинулася знімати їх, Перш за все їй вразила якась дивна навагомість дитячих тілиць. Ручки безпомічними тростинками висіли вздовж тулуба. А очі... На них не можна було дивитись байдуже. Великі очі стариків в густому сплетінні зморшок блажливо і суворо дивилися з облич.

Кажуть, війна притупляє людські почуття, робить людей черствими, байдужими. Та Поліна не раз витирала сльози, коли до неї тягнуло сухенька ручка: «Хліба, хліба». Руки маленьких ленінградців робили лише два рухи: притисли їсти, коли бачили дорослий, і закрили долоні, коли чули гул літаків. «Де моя донечка? — краляше серце матері. — Може і вона так десь...» І болілає договорити кінець думки.

А підступи до Ленінграда десь поряд захищав її чоловік Микола Баланенко. Та про бойове сусідство вона дізнається лише в кінці війни...

День Перемоги Поліна зустрічала в Румунії в званні молодшого сержанта. Нарешті вистражданий мир рукою дівчини-регулювальниці відкрив дорогу додому. Після п'ятирічної розлуки мама-ссадат обійхала доньку, незабаром повернувся з фронту чоловік.

Як і п'ять років тому, подружжя вчителів прийшло в класи вчити і виховувати. Дорогою батьків пішла і єдина дочка Поліни Дмитрівни — закінчила Кримський педінститут і працює зараз вчителькою історії в Хабаровську. Вибирає собі професію і семіричний Валерик.

— Бабуно, а я буду, як татко, з кортиком і на великому кораблі?.. Чи як ти і мама — вчителем!.. А може, краще, як дідусь — директором всієї школи!

— Роси здоровим, синочку, будеш ким хочеш, — ласкава рука Поліни Дмитрівни гладить голівку онука...

О. БАСЕНКО,
спецкор «Молодого комунара»,
м. Долинська

Мамі жінки працює

ЩИРІСТЬ — ПЕРШ ЗА ВСЕ

КОРОТКО ПРО ПЕРЕДСВЯТКОВУ ПОШТУ

У ПЕРЕДДЕНЬ 8 березня в магазинах важко було шось дістати. Повсюди — черги і повсюди — одні чоловіки. Подарунки купували. Чимало чоловіків в подарунок піднесуть свої вірші. Це точно, без перебільшення. Тому свідчення — редакційна пошта. Немало віршів одержали в переддень свята. І майже всі — про матусь, сестер, дружин. Хай не всі поетично досконалі, зате щирості не бракує.

Своїй колишній вчительці Л. Б. Зарванській присвятив вірш Василь Каюков, тепер теж вчитель, з села Данилова Балка Ульяновського району. Він їй бажає:

«Нехай же з Вами буде лиш весна,
Що в парі з сонцем ходить...»

«Неба — тільки голубого
І щасливих долгих лет» —

зичить своїй мамі і всім мамам землі дев'ятикласник Кіровоградської школи № 13 П. Малешко. Подібний мотив і вірша Ніни Бакуменко з Рівного Новоукраїнського району.

Про свою шкільну подругу, яку «маєт зез-

да голубан» розповідає в вірші восьмикласниця Г. Дудник з Мар'янівки Маловисківського району.

Десятикласниця з Ульяновської середньої школи № 1 Галина Білоус поздоровляє свого колишнього класного керівника, Клавдію Устимівну Мельник оповіданням «Хіба можна забути». «Зовсім мало часу залишилося до останнього дзвінка. І здається, що прийшов кінець нашому зустрічам, — пише Галина. — Але ні. Ми будемо приходити до тебе, радіти з тобою».

«Приславимо ж матері Подругу прославим,
Прославим красу її і вірну любов,
Прославим серця їх, палкі, як загравні
І слапці будемо знову і знов!» —

Це пише вчитель Іван Голуб з Івангорода Олександрійського району.

Редакція приєднується до вітань дописувачів і щиро зичить дорогим читачкам великого щастя, успіхів у праці і навчання.

Ви даруєте мамі квіти, а чи знаєте, що виростила їх разом з товаришани комсомолка Ніна Диншова? Після закінчення спеціальної школи Ніна працює майстром оранжерейно-парникового господарства Кіровоградської оранжерей.

На фото: Ніна Диншова.

Фото Г. Удовиченка.

Валентина БАЕРТ

Валентина Баерт закінчила Кіровоградське медуніверситетське училище, працює акушеркою в устуніській лікарні. Любить свою роботу, а ще — поезію. Часто й сама береться за перо.

МОЯ, НАЙСВЯТІША

У долонях моїх — тремтяча, жива
Б'ється й диха маленька істота...
Буде посмішка перша і перші слова,
Буде матері й батьку весела турбота.

Рученята свої простяга і кричить
Тим одвічним вимоглиним криком...
Породілля зморилась. Мовчить.
А дитя все кричить і кричить несповите...
Я стою, прихилившись на мить до вікна,
Сонце падає на буйні, заросені ниви.
Вже заснуло мале у м'яких пелюшках,
В шибку стукає батько щастливий.

Може, впросто з хлопчика ширий поет,
Може, вчепив чи ластик, чи присто — людина,
Та навздоки казати шось наперед,
Сам в житті свою знайде стежину.
Кожен труд в нас почесний і славний
Здавна,

Та здається мені в цю щасливу хвилину —
Найсвятіша професія — це все ж моп,
Адже й помогла народитись Людinin!

ЖІНОЧІ ЗАПИТИ І ГЕОМЕТРИЧНА ПРОГРЕСІЯ

1... ЯК ТЕ УЯВЛЯЄ ХУДОЖНИК

2...

3...

4...

Так бачить еволюцію жіночих запитів самодіяльний художник з Олександрівки Броніслав Куманський.

1. Початок був таким... Жінку цілком задовольняє скромний подарунок якогось біса.

2. Пізніше, коли з'явився в неї той, хто завжди їде поруч, хто визволяє і захищає, подарунки їй мали чимало матеріальну цінність. І, будучи певні, хоч мови тоді ще не було, і він, чоловік, не мав сучасного арсеналу палких фраз для компліментів, що аж туманять голову, оте «бу-бу» написано було із неперевершеним натхненням.

3. Незадоволення подарунками, як і самі подарунки, зросло за законами геометричної прогресії. Сеньйорі був уже до плотиби годячий, зроблений лише власними руками тямучого сеньйора.

4. Зірку з неба дістав. А що ж дістати завтра?..

ТЕЛЕЕКРАН

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД НЕДІЛЯ, 9 березня. Перша програма. 9.00 — Ранкова гімнастика для дітей (М). 9.15 — Теленовісти (М). 9.30 — Для школярів «Будильник» (М). 10.00 — «Музичний кіоск» (М). 10.30 — Всесоюзний радіо-і телевізійний переключ колективної фізкультури (М). 11.30 — Для юнацтва. «Почтова скринька, олімпіади». «Відповіді на питання другого туру олімпіади». (М). 12.15 — Наша афіша. (К). 12.20 — «ТЕК-69». (К). 12.40 — «Старт-69». (К). 13.10 — «Твоя думка, твоя пісня». Концерт. (М). 13.45 — Для воїнів Радянської Армії і Флоту: (М). 14.15 — «Тарас Шевченко». Художній фільм. (К). 15.45 — До Міжнародного жіночого дня 8 березня. «Зрідені долесю». (К). 16.15 — Інформаційна програма «Час». (М). 16.45 — Програма кольорового телебачення. (М). 19.15 — «Сім днів». Міжнародна програма. (М). 20.00 — До 100-річчя з дня народження В. І. Леніна. «День одного району» (Кіровоград). 21.00 — Чемпіонат Європи з легкої атлетики в згорітму приміщенні. (М). 22.00 — Теоретичне об'єднання «Пригоди і фантастики». «Честь капітана». Телефільм. (Польща).

ПОКАЗУЄ МИКОЛАЇВ НЕДІЛЯ, 9 березня. 9.00 — Гімнастика для дітей. (М). 9.15 — Телевізійні новини. (М). 9.30 — «Будильник». (М). 10.00 — «Музичний кіоск». (М). 10.30 — Всесоюзний радіо-і телепереключ колективної фізкультури. (М). 11.30 — Для юнацтва. Відповіді на олімпіаду «Наука перемагає». (М). 12.20 — «ТЕК-69». (К). 12.40 — «Старт-69». (К).

13.10 — «Твоя дума, твоя пісня». Концерт. (М). 13.45 — Для воїнів Радянської Армії і Флоту. (М). 14.15 — Художній фільм «Тарас Шевченко». (К). 15.45 — Міжнародному жіночому дню 8 березня присвячується. «Зрідені долесю». (К). 16.15 — Програма кольорового телебачення. «Клуб кіномандрівників». (М). 19.15 — «Сім днів». (Міжнародна програма). (М). 20.00 — Прем'єра телефільму «Жінку на вулиці Діоніса». 20.20 — Документальний фільм. 21.00 — Чемпіонат Європи з легкої атлетики. (Югославія). 22.00 — Польський телефільм «Честь капітана». (М).

Наш суботній гість

УКЛІН САДУ

Сьогодні в гостях нашої редакції завідувачий сільськогосподарським відділом Кіровоградського міськвиконкому П. А. Чуваяв.

За високими вікнами березневе сонце сурмило у весняну сурму. Виструнчувались тоненькі і клени Тротуари виповнювали замріяні юнаки і юнки. Прозорим серпанком напивався майбутній день. А в затишному кабінеті лапатим листям шуміли молоді дуби.

на сказати про комсомольців. Виходить так, що в президії нашого товариства — неспіонери, а члени його — піонери...

Колісь великий Довженко мріяв про те, щоб аси землі квітнували садами. У нас є всі можливості для того, щоб перетворити рідне місце в чудове місто-сад. Для цього необхідно мати лише одне — бажання.

Сиди. Розведенням їх захоплюються не тільки окремі любителі, а й цілі колективи. Хотілось би відзначити чудовий сад Кіровоградської школи № 30. Початкуючих садоводів тут очолює викладач біології Ніна Леонітіана Смутко. До речі, цей сад має свою історію, адже закладений він ще до війни. На його площі знаходиться теплиця, оранжерея.

Дякуючи працюючим рукам піонерів, сади у нашому місті з кожним роком стають пишнішими і розмаїтішими.

Я не даремно згадав юних садівників. На сьогодні у Кіровограді нараховується 19 тисяч піонерів, що є членами товариства охорони природи. На жаль, це не мож-

шефами загоремонтного заводу посадили дубову алею. Поповнилась і наша фауна. Так, в лісі Дубова Балка, Лісова Балка та інші заведені козулі, їжаки, вужі. З птахів тут оселились чимале сімейство сорок, синів. Є в нас своєрідний гарний куточок в районі Мельників. Це — радгосп «Тюльпан». Він розводить різноманітні квіти для міста. Нещодавно в це квітникове господарство на ділянці в Тюльпані із... Голландії. Ці помпезні і горді квітки скоро будуть пишатись в парках і скверах Кіровограда.

Нарциси, глідюлуси, гіацинти... Площа під розсаду і теплиці займає 3,5 тисяч квадратних метрів. На території цього ж радгоспу до 100-річчя від дня народження В. І. Леніна готується великий барельєф вождя. Він буде висаджений із сріблястих ялин на 80 гектарах...

Фауна і флора. Їх треба не тільки любити, а й вміти берегти. Це не завдання, а наш обов'язок.

П. ЧУВАЄВ.
Фото В. Ковпачка.

СПОРТ

На знімку: момент гри між командами «Колос» і «Буревісник».

Футболісти кіровоградської «Зірки» разом з іншими командами другої групи класу «А» окупували південь України, щоб там готуватися до наступного чемпіонату.

Після тривалих змовних тренувань під дахом і на відкритому повітрі спортсмени, що перебувають у Криму, почали традиційний весняний розігрів призу Федерації футболу України: його учасники розподілені на три підгрупи. В одній з них разом із «Зіркою» виступають армії Київ, Львів, Горьківська «Волга», барнаулський «Темп» та авангардівці Жовтих Вод. У першому матчі, який відбувся позавчора, наші земляки зустрілися з поляками. Тривалий час жодній з команд не вдалося пробитися успішно. Тільки за чотири хвилини до кінця поединку Анатолій Максименко спрямував м'яч у ворота горьківчан.

Кіровоградці виступали в такому складі: Леонід Козтун, Тітя Луби, Анатолій Кравченко (Валерій Бровченко), Хуан Устюрре, Анатолій Максименко, Віктор Сучков, Олександр Ермаков, Володимир Дерябін, Андрій Товт (Олександр Палчєвський), Андрій Гайкович (Валерій Калінін), Віктор Квасов (Ігор Сорокін).

ПЕРША ЗУСТРІЧ — ПЕРЕМОГА, А ДАЛІ?..